

Modern müzik tarihi - 2

Gönderen : residanceadmin - 16/08/2008 22:28

Hatırlarsanız yazımızı 1980'e gelip bitirmiştik. 80'ler müzik için çok renkli - hatta fazla renkli - zamanlardı, diyebiliriz ki hiçbir dönemin bir daha o kadar renkli olmasına imkan yok. Dizlerinin altına gelen taytlarının üzerine bale eteği giyen ablalarınızla, kocaman vatkalı ceketlerinin içine piyano tuşu desenli ince kravatlarını çeken abileriniz Talk Talk, o da olmazsa Bronski Beat eşliğinde dans ederlerdi. Ancak bu dönem, müzik adına zaten ekside başladı, 8 Aralık 1980'de John Lennon öldürüldü. Neyse ki hemen ardından 28 Ocak'ta Backstreet Boys'un en cici elemanı Nick Carter doğdu da müzik tarihi kendini dengeleyebildi. 80'ler bir "Fame" fırtınası ile açıldı diyebiliriz. Alan Parker'ın yönettiği film, New York'daki bir sanat okulunda okuyan gençlerin hikayesini anlatıyordu; filmin kendisi, arkasından yapılan dizi ve Irene Cara'nın söylediği şarkısı inanılmaz hit oldu. "Fame", bir anlamda 80'lerin bütün trendlerini ve müzikal eğilimlerini bize özetleyen bir kaynak olarak da düşünülebilir. Bir yerde rastlarsanız sakın ha izlememezlik etmeyin.

Şimdi biraz o dönemden bahsetmek niyetindeyiz, ancak şunu şimdiden söyleyelim, artık ne 1980'ler, ne de 1990'lar için her eğilimden, her büyük gruptan bahsetmemiz mümkün değil. Çünkü bu dönemlerin müziği, önceki dönemlerden çok daha komplike, türlerin sayısı inanılmaz fazla ve tapınılan grup sayısı da eskiye göre yüzlerce kez artmış durumda. Eğer "Nasıl olur da unutursunuz" dediğiniz bir şey varsa, bir zahmet onları da siz ekleyiverin.

1980'lerin gördüğü ilk büyük müzik (çünkü ucu 1970'lere uzanıyordu) boogie rock idi. 1960'ların ağır blues rock'ının sulandırılmış hali olan Boogie Rock'ı icra edenler, Cream, Led Zeppelin gibi babaların yaptıklarının aksine, enstrümantal doğaçlama gibi şeylerle kafa yormadan eğlenceli, hareketli ve ritme önem veren bir müzik yapıyorlardı. The Doobie Brothers, ZZ Top, Status Quo, Wet Willie gibi grupların bir özelliği de 4/4'lük ritimden hiç çıkmamaları idi.

Modern müzik tarihi - 21980'lerin başka bir trendi, 1979'da başladı diyebileceğimiz gothic oldu. Ucunu taa David Bowie'ye, Doors'a, Velvet Underground'a götürmek mümkün, ama 1980'lerde punk'ın popülaritesini kaybetmesi ile o müziğe bağlı kitlenin müzik ve moda eğilimlerini belirleyen bir akım olarak düşünmeliyiz goth'u. Joy Division, Siouxsie and the Banshees, Bauhaus, UK Decay, The Cure ilk temsilcilerdi. İlk single'ları "Bela Lugosi's Dead" ile Bauhaus'u bunların arasındaki en goth grup olarak saymak lazım belki de. Joy Division post-punk, Banshees punk, The Cure new wave yapıyor da denebilir, ama Bauhaus tek kelime ile gothic'ti. New wave ile gothic'in karışması da çok gözlenen bir şeydi, The Cure, Danse Society, Play Dead bunu yaptı.

Lafı zorla new wave'e getirdiğimizin farkındaysanız, bu müzik hakkında uzun bir söylev dinleyecek olduğunuzun da farkındasınızdır herhalde. Bu dediğimize bir kısmınız gülecek ama new wave, punk'ın devamıydı. 1980'lerde punk birkaç yola ayrıldı. Gothic'i anlattık. Post-punk biraz sanatsal ve zorlayıcıydı. Son aşama olan new wave ise pop müzikti, en saf ve en basitinden. Enerjisini punk'dan alıyordu, ama elektronik ile de bir o kadar haşır neşirdi. Nick Lowe gibi iyice pop olanlarla, Gary Numan gibi daha bir rocker olanları, sınırlarda gezmeyi seven Elvis Costello ile sert The Pretenders'ı, pop reggae yapan The Police ile Madness ve The Specials'ı aynı kategoriye sokabiliyoruz yani. New wave, başka hiçbir türün görmediği kadar 'tek hitlik' grup gördü. 1983-84'e dek her yeni gruba new wave denmeye devam etti, bu tarihten sonra da bu müzik elektronikayla, synth popla özdeşleşti. The Human League, Duran Duran, Culture Club, Adam Ant, Spandau Bullet, Haircut 100, Marc Almond, Eurythmics, Frankie Goes to Hollywood, Depeche Mode, Erasure, Yazoo, Visage, Camouflage, Furniture... Aaaah ah, saymakla bitmez...

Modern müzik tarihi - 21980'lerin ortalarında hard rock'ın yan kollarından biri fena halde hüküm sürdü. Hair metal denen bu tür, görünümü çekici ve fakat içi kof, pop yönlendirmeli hard rock gruplarını ifade

ediyordu. Gürültülü ama anlattıkları bakımından ipe sapa gelmez aşk şarkılarının grupları, kendi aralarında tutarlı bir görsel imaja sahipti. Bir nevi MTV üretimi de denebilir bu kuşağa, hatta belki de MTV üretimi ilk tür budur. Yanar döner kıyafetleri, file atletleri, ağır makyajları, üç beden küçük jeanleri ve tabii ki kabarık, permalı, uzun saçları ile Cindirella, Warrant, Poison, Bon Jovi, Def Leppard, Whitesnake, Mr Big ve Skid Row'dan bahsediyoruz. Görünüşleri ve müzikleri ile 90'ların başına da bir lanet gibi çöken bu grupların bir kısmı kendilerini kurtardı ve bugünün saygı duyulan pop rock grupları haline geldi.

Hair metalin ölüşünün habercisi ise grunge idi. Grunge fırtınası sırasında bu grupların bir kısmı sertleşerek hayatta kalmaya çalıştı ama bunlar beyhude çabalardı. Bu akıma dahil gibi görünüp sanatıyla var olan Satriani, Vito Bratta, Van Halen gibi gitar tanrıları da bu her tarafı saçtan ibaret olan adamların arasında biraz gümbürtüye gitti sanki.

Rubik kübü çözerek müzik yapan Blondie'den, kocaman boombox'lar ile dinlenen Run DMC'den ve Aerosmith'den, New York'un ortasında yapılan breakdance gösterilerinden ve acid'den, A-Ha'dan, Talking Heads'den Army of Lovers'dan, New Kids On The Block'dan ve onlar için çıldıran kızlardan, The Bangles'dan, Bonnie Tyler'dan, Lionel Richie'den, Chaka Khan'dan, Crowded House'dan ve ağlatan şarkılarından, Samantha Fox ve Sabrina'dan, Yes'den, Debbie Gibson'dan, Alamancı Falco'dan, Pet Shop Boys'dan, Fleetwood Mac'den, Genesis'den ve hepsi kendi yoluna giden elemanlarından, Robert Palmer'dan, Pixies'den, George Michael'dan, Heart'dan, INXS'den, Roxette'den ve hepsi birbirinin aynı baladlarından, Judas Priest'den, Debbie Gibson ve Tiffany'den, Kim Wilde'dan, Vanilla Ice'dan, Level 42'den, Martika'dan, Milli Vanilli'den ve The Real Milli Vanilli'den, Nazareth'den, Cyndi Lauper'den, Olivia Newton John'dan, Pantera'dan, Dire Straits'den, Queensryche'dan ve Queen'den, Simply Red'den, Tears for Fears'dan, harikulade Violent Femmes'den, Men at Work'den, Wham'dan ve George Michael'dan, Ziggy Marley'den bahsedemediğimiz için üzgünüz, ama 1990'lara geçmek zorundayız.

Modern müzik tarihi - 21990'lar, 80'lerden sonra epey iyi toparlandı aslında. Oliver Stone'un "The Doors"unda başrol oynayacak olan Billy Idol'ın motosikletinden düşüp vücudunda kırılmadık kemik bırakmaması ile başlayan 90'ları, müzik için mühim zamanlar yapan birkaç tür var. Grunge'dan başlayalım.

1990'ların başında kot pantolonlar kendiliğinden yırtılmış satılmıyor, hakikaten eskiyor, saçlar yüzün önüne atılmak için özellikle uzatılmıyor, boşvermişlikten uzuyor ve bir bıkkınlık, bir umursamazlık dalgası Seattle'da adamakıllı hakimiyet kuruyordu. İş güç sahibi olamamış, tutunamamış, ve evet, 'kaybeden' birtakım adamlar garajlarında gitar tınkırdatırken, müzikal özlerini 70'lerin heavy metal'inden, felsefesini ise punk'dan ve 1980'ler Amerikan hardcore'undan alan yılgın bir müzik türü yarattılar. Bu grupların ilk örnekleri olan Green River, Mudhoney ve Soundgarden, bazen dinlenebilme sınırlarını zorlayan kabilinden gürültülüydüler.

Modern müzik tarihi - 2 İkinci dalga ise, ki biricik Nirvana'mız ile başlıyor, daha melodik ve çok daha karamsardı. Nirvana ile başlayan bir dur-kalk tarzı da (tempo bir düşüyor, bir artıyor, müzik bir duruyor, bir patlıyordu) grunge'ın alamet-i farikası oldu. Bu adamlar şimdinin nu-punk'çuları gibi kıyak bir hayat yaşayıp 'melankolik ağır adam' pozları takınmıyorlar, topluma "En ağırından depresyon nasıl yaşanır?" dersleri veriyorlardı. 1990'ların başında binlerce depresif adam binlerce grunge grubu kurdu. Ama Ozzy Osbourne'un deyişiyle "Seattle Böceği"ni icra edenlerin en hasları, Nirvana, Soundgarden, Alice in Chains, Stone Temple Pilots ve Pearl Jam olarak akılda kaldı. Nirvana'nın 1991'de çıkan ikinci albümü "Nevermind" bu tür için bir mihenk taşı sayılabilir. Nirvana tanındıkça, kotları eskidiğinden değil, güzel görüldüğünden yırtılan kitlelerce sevildikçe, X jenerasyonunun marşları, küçük şirketlerin çıkardığı plaklardan çoğaltılan kasetlerden değil de MTV'den dinlendikçe, grunge, bağımsız punk özelliğini epey yitirdi ve 1990'ların en moda türlerinden biri oldu. Ancak bu kadar popüler olmak Kurt Cobain'e yaramadı ve bizleri terketti.

Grunge da aşağı yukarı Kurt ile birlikte öldü aslında. Plak şirketleri bir süre daha durumu idare ettiler,

ama Kurt'ün yatak örtüsünün altında kalan kayıtların bulunup yayınlanması bile Grunge'ı kurtaramadı. Puddle Of Mudd hala grunge yapmaya çalışıyor, Pearl Jam hala albüm çıkarmakta inat ediyor, Kurt'ün 10'uncu ölüm yılı dolayısıyla birkaç 'hiç yayınlanmamış' Nirvana şarkısı daha ortaya çıkacak, ancak bunların hepsinin de beyhude çabalar olduğu ayan beyan ortada.

Modern müzik tarihi - 21990'ı yakıp kavuran sadece Seattle'da yaşayan 'ruhları çürümeye başlamış' gençler değildi elbette. İngilizler de az sallamadı ortalığı. Bazılarımız britpop'ı Oasis, Blur ve Suede ile başlamış sanıyor olabilir. Ancak britpop'un esin kaynakları ta The Beatles'a, The Kinks'e, Sex Pistols'a, Pink Floyd'a, Echo and the Bunnymen'e, Madness'a uzanır. Ama konumuz 90'lar olduğuna göre...

Esas 1990'larda patlamaya başlayan ikinci "British Invasion" dalgasının sorumlusu ise Oasis ve Blur cenahıdır. Ancak onlara öncülük eden ve onlarla aynı zamanlarda varlıklarını sürdürmeye devam eden The Smiths, Morrissey, The Stone Roses gibi 'baba'lar es geçilirse yazık ve günah olacaktır.

Britpop'un en belirgin özelliği gitar müziği olması. Doğum tarihi olarak da 1992-93 diyebiliriz. Bütün yaygara Blur'ün "Popszene" single'ı ile başladı. 1993'de yayınlanan Blur albümü "Modern Life Is Rubbish" ve ilk Suede kaydı "Suede" ile, orta sınıf İngiliz gençlerinin punk'tan başka tutunacak bir müzikleri daha olmuştu. 1994'de Oasis "Definitely Maybe"yi çıkardı, müzik tarihinin gördüğü en Manchester'li albümdü bu, sözlerini anlamak için bir yerlerden okumak zorundaydınız. Blur'den daha "rock'n'roll"dular. Daha milliyetçi, hatta anti-Amerikan olan tavırları, yıllarca İngiliz basınını oyalayacak efsanevi malzemeyi çıkardı, Londralı Blur mu, yoksa Manchester'lı Oasis mi daha sıkı britpop grubuydu?

Modern müzik tarihi - 21995'de Sheffield'dan Jarvis Cocker adlı arıza bir adam bir milyondan çok satan "Different Class" adlı albümü yazdı; en iyi britpop grubu tartışmasına 1978'den beri sırasını bekleyen Pulp da eklendi. 1995 yazı hala britpop için efsanevi bir mevsim olarak anılır. O yaz The Boo Radleys, "Wake Up" albümü ile bayağı bir sükse yapmıştı. 1997'de hepsinden daha çılgın ve daha saçlı Supergrass, 1996'da daha indie Echobelly peydahlandı. Blur modern hayatın anlamsızlığını anlatırken, Damon Albarn'ın sevgilisi Justine Frischmann'ın grubu Elastica kadın-erkek ilişkilerinden, Suede şehirli ruhların ezilmişliklerinden bahsediyordu. Tek bir tür içinde bu kadar çok konunun ele alınması sebebiyle de istisnai bir müzik britpop. Ancak muhteşem grup Radiohead'i britpop sayamayız örneğin, onlar çok daha politik ve farklıydılar, Radiohead'i bir tür gruplar-ötesi olarak adlandırmak da mümkün.

1997-98'e gelindiğinde britpop, britrock halini almaya ve Amerikanlaşmaya başladı. Oasis, Amerika pazarını hedeflerken, Blur'ün kendi isimli albümü, bir Blur kaydından çok Pavement kaydını andırıyordu. Aynı dönemlerde Amerikan gruplarının İngilizleşmesi de ilginç bir konu tabii. Bu kadar britpop yeter demeden önce bu türe ismini altın harflerle (abarttık mı ne?) kazımış gruplardan birkaç tane daha sayalım: Menswear, The Super Furry Animals, Gorky's Zygotic Mynce, Ocean Colour Scene, Cud, Gene, Mansun, Sleeper, Super Furry Animals...

Modern müzik tarihi - 2 1990'larda patlayan grupları sayarken "boy band"leri atlayamayız değil mi? Onlar ki müzik tarihinin nadide parçaları oldular. Grunge, New Kids On The Block, New Edition gibi efsanevi boy band'lerin sonunu getirmişti. 1994'e geldiğimizde, piyasa yine sakallarını kesmiş, saçlarını taramış ve kendilerine zarar verme ihtimalleri olmayan pırıl pırıl gençleri görmek istiyordu. Bu talebe ilk yanıt İngiltere'den Take That! ile geldi. LFO, Boyzone, 98 Degrees, No Mercy gibi grupları bir kenara alalım, ama iki grup var ki bahsetmeden geçmek ayıp olacak: Backstreet Boys ve *NSync. İki grup da Orlando'dan çıktı ama *NSync, BSB'yi üçe-beşe katladı desek doğru olur herhalde. Ya da olmaz mı? İşte popüler kültürün kötü yanı da bu, olan biten şeyler üzerinden birkaç sene geçmişse doğru düzgün hatırlamanın imkanı yok. *NSync'in ilk elemanları olan Justin ve J.C., Christina ve Britney gibi "The Mickey Mouse Club" emeklisiydi. Bir süre solo çalışsalar da sonunda Chris, Joey ve Lance ile tanıştılar ve gerisi yüzlerce, binlerce hareketli pop hitinden ibaret. "Sakalları kesilmiş ve saçları taranmış pırıl pırıl gençler" tanımına uymamaya başlayınca emekli edilen BSB ise daha bir orta sınıf, daha bir R&B, daha

bir içli idi. E sonunda ne oldu, *NSync de bitti, BSB de bitti.

Modern müzik tarihi - 2Peki ya bugün? Aslında bütün olanlar 10 yılda bir tekrar eden bir döngü sadece, farkında mısınız? 10 yılda bir her şey yeniden başlıyor, elbette günümüze uygun hale getirilmiş olarak. Britney ve Christina ile Tiffany ve Debbie Gibson arasındaki tek fark, Brit ve Chris'in daha bir edepsiz olması. Eminem ile Vanilla Ice'ı kıyaslamak da hiç saçma gelmiyor bize. Eminem'in, halkın o döneme göre daha az tutucu olması sayesinde çok daha saldırgan olmasını bir kenara koyarsak ikisi de aynı derece fabrikasyon. Tıbkı Debbie ile Brit'in aynı tezgahın ürünü olması gibi. Sonra cola-rock'ımız var, en az grunge'cı abileri kadar sinirliler, artık o an ellerinden ne gelirse (rap olur, rock olur) öfkelerini kusuyorlar. Tabii Limp Bizkit ile Nirvana'yı kıyaslarken de, Fred'in, başkalarının gitar rifflerinden üç-beş partiyon tırtıklamadan bir şey yazamadığını görmezden gelmek gerek. 90'lardaki İkinci "British Invasion"ı aratmayacak bir Travis ve Coldplay akustik pop baygınlığı ile mücadele etmek durumundayız. 20 yıl önceden hortlayan garage punk grupları, The White Stripes, The Strokes vb her yerde. 1990'larda da böyleydi, 2010'da da böyle olacak muhtemelen. Trendy müzikler şimdi burada, ta ki bir 10 yıl sonra hortlamak üzere emekli olana kadar.

=====